

Dobrá zpráva z oblasti prevence: účast na screeningových programech roste

14.5.2024 - Viktorie Plíková | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Aktuální návštěvnost screeningových vyšetření je dokonce vyšší i ve srovnání s předcovidovým rokem 2019 (ještě v roce 2022 tomu tak nebylo). Screening karcinomu děložního hrdla vloni navštívilo víc než milion (1,18 mil.) klientek VZP starších 15 let. Mamografický screening, který je určen ženám starších 45 let a který zajišťuje bezplatné vyšetření prsou každé dva roky, absolvovalo 420 tisíc klientek. Screening karcinomu tlustého střeva a konečníku navštívilo 418 tisíc klientů, meziročně se jedná o zhruba desetinový nárůst účasti.

„Počet lidí, kteří se léčí s onkologickými diagnózami, neustále roste. Na druhou stranu vidíme, že v Česku i ve srovnání s jinými zeměmi, dobře fungují právě screeningové programy. Pokud se tedy jedná o pacienty, kteří byli zachyceni včas, může to být paradoxně dobrá zpráva. Díky tomu, že je nemoc odhalena v raném stadiu, stoupá šance na jejich úplné vyléčení o desítky procent,“ říká Jan Bodnár, náměstek ředitele VZP pro zdravotní péči a dodává, že Česká republika si vede velmi dobře i v dostupnosti nejmodernějších onkologických léčiv: „Mezi evropskými zeměmi jsme aktuálně na 6. místě v dostupnosti těchto léků.“

Účast klientů VZP na screeningových programech v letech 2019-2023:

	2019	2020	2021	2022	2023
Screening karcinomu děložního hrdla	1 145 752	1 056 876	1 122 305	1 139 939	1 183 757
Mamografický screening	394 010	363 088	401 495	402 207	419 522
Screening karcinomu tlustého střeva a konečníku	399 866	332 212	377 939	384 936	417 644

Český den proti rakovině

Měsíc květen bývá v České republice spojován s tzv. květinovým dnem organizovaným Ligou proti rakovině v rámci Českého dne proti rakovině, který se letos uskuteční 15. května. Letošní ročník je zaměřen na prevenci rakoviny prsu, screeningové programy.

Screening rakoviny je proces systematického vyhledávání příznaků rakoviny u lidí, kteří nemají žádné příznaky. Cílem je odhalit rakovinu v rané fázi, kdy ještě není symptomatická nebo se nenachází v pokročilém stadiu. Pokud je rakovina detekována v rané fázi, může být léčba do velké míry účinnější a prognóza pacienta lepší. Screeningové programy onkologických onemocnění mají v České republice vysokou míru účasti.

Screening karcinomu plic

Mezi plošné onkologické screeningové programy patří krom tří výše uvedených také aktuálně spuštěný populační program časného zachytu karcinomu prostaty, pro silné kuřáky (současné či bývalé) je také určen program screeningu rakoviny plic. V období od zahájení projektu v roce 2022 do konce prvního kvartálu letošního roku se zapojením do screeningu souhlasilo 11 000 klientů VZP (z celkového počtu zhruba 18 tis. oslovených). Díky tomuto screeningu bylo u zapojených klientů zachyceno 235 nálezů.

S rakovinou se léčilo 323 tis. klientů, náklady dosahují 22 mld. Kč

Existuje mnoho různých typů onkologických onemocnění, které se liší podle toho, které tkáně nebo orgány postihují a jak rychle se šíří. Následující tabulka ukazuje, které orgány postihují nádory nejčastěji, kolik stojí léčba a jaký je trend v porovnání tří předchozích let. Uvedené počty pacientů přitom představují všechny nemocné, kteří byli v daném roce s rakovinou konkrétního orgánu léčeni, tedy nejen nově odhalené případy. Náklady jsou uvedeny v tisících korun. V loňském roce se s různými formami rakoviny léčilo přes 323 tisíc klientů VZP. Nejčastěji rakovina napadá kůži (74 438), prsa (57 054) a mužské pohlavní orgány (53 971). Celkem pojišťovna zaplatila za jejich léčbu téměř 22 miliard korun, nejdražší byla léčba mízních, krvetvorných a příbuzných tkání.

	2021	2022	2023			
	Počet pacientů	Náklady na léčbu v tis. Kč	Počet pacientů	Náklady na léčbu v tis. Kč	Počet pacientů	Náklady na léčbu v tis. Kč
Hlava a krk	6 867	432 212	7 556	513 371	7 607	607 381
Trávicí trakt	43 336	3 054 648	44 652	3 429 862	44 513	3 705 832
Plíce a dýchací ústrojí	15 543	1 332 676	16 373	1 727 285	16 616	2 062 458
Kosti a kloubní chrupavky	1 508	78 190	1 547	71 281	1 645	101 210
Kůže	66 801	846 334	72 083	958 537	76 438	1 082 073
Mezotelové a měkké tkáně	2 856	197 127	2 954	199 072	3 114	208 872
Prsa	55 024	2 251 062	56 002	2 494 785	57 054	2 874 170
Ženské pohlavní orgány	19 076	769 306	19 465	919 387	19 560	1 096 844
Mužské pohlavní orgány	49 317	1 855 466	51 906	2 247 725	53 971	2 557 393
Močové ústrojí	31 132	1 141 982	31 885	1 305 825	32 331	1 414 074
Centrální nervová soustava a oči	4 741	321 131	5 048	404 831	5 095	456 863
Štítná žláza a žlázy s vnitřní sekrecí	9 926	126 383	10 280	136 069	10 517	178 872
Přesně neurčená lokalizace	12 745	384 448	12 844	424 141	13 252	461 190
Mízní, krvetvorné a příbuzné tkáně	25 873	3 977 120	26 908	4 467 136	27 883	4 982 493
Mnohočetné samostatné lokalizace	91	1 341	99	1 436	85	1 005
Celkem	302 510*	16 769 424	314 252*	19 300 743	323 075*	21 790 728

* jedná se o počet UOP přes všechny skupiny diagnóz

Při porovnání nákladů na léčbu za poslední tři roky je zřejmé, že rostou rychleji, než přibývá nemocných. To je dáno zvyšující se kvalitou péče, zejména příchodem stále nových a účinnějších léčivých přípravků.

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/dobra-zprava-z-oblasti-prevence-ucast-na-screeningovych-progra-mech-roste>